

Debbie Bookchin. Natura gizartearen eredu

Ekologia sozialean aditua, bere aita Murray Bookchin ekologia sozialaren aitzindariaren *The Next Revolution* liburua argitaratu du. Kazetari lanetan ere ibilia, Bernie Sanders AEBetako politikariaren prentsa arduraduna izan da hiru urtez. Urrian Bilbon egindako Ekologia Sozialaren eta Udalgintza Libertarioaren II. jardunaldietan parte hartu zuen.

“Naturarekin dugun harreman mota gizarteko harremanen isla da”

Lukas Barandiaran San Roman

@barandiluk

ARGAZIAK: ARITZ LOIOLA

Aitareneko memoria

“Ekologia sozialean murgildu nintzen jaio nintzenetik. Gurasoak oso aktiboak eta erradikalak ziren politikoki. Ideia truke sutsuak izaten ziren nire etxean, beraz bizitza osoan inguratu naute ekologia sozialaren ideiek. Nire aita duela hamaika urte hil zen, ni kazetaria nintzenean, eta pentsatu nuen garrantzitsuagoa zela haren ideiak zabaltzen jarraitzea”.

Murray Bookchinek, zure aitak, instituzioen eta ingurumenaren krisiaz hitz egin zuen 80ko hamarkadan. Nola eboluzionatu du krisi horrek?

Okerrera. Neoliberalismoa denera zabaldu da, eta demokraziaren krisia ere bizi dugu, osagaiz osagai desagertzen ari da. Konfiantza galera horrek oinarritzko arrazoi bat du: instituzio horiek ez dituzte jendearen beharrianak asetzen. Birmoldatu behar ditugu, baina horretarako ez da nahikoa politikari aurrerakoiak bozkatzeari: estatu mailako instituzioen boterea maila lokalera ekarri behar dugu. Komunitateek kontrolatu behar dituzte beren erabakiak, batzar eta aurrez aurreko elkarrizketen bidez. Bestalde, ingurumena sufritzen ari da, guk ustiatu dezakegun zerbait bezala tratatzen dugun heinean. Nire aitak atera zuen ondorioetako bat zen ezin dugula ingurumen krisia konpondu harreman sozialen krisia konpondu gabe, menperatze eta hierarkia harremanak gainditu gabe.

Nola lotzen dira bi krisi horiek?

Ingurumen krisiaren arrazoia kapitalismoaren hazi-ala-hil etika da; ba-

liabideak ustiatzen, ekoizten eta kontsumitzen jarraitu behar du. Estatuak kapitalismoa sostengatzeko existitzen dira, eta estatuak bermatzen dute jendeak bere ideiak adierazteko ahalmen gutxi edukitzea. Hautetsontziak jendea ahaldundu dadin ekiditeko oztopo gaindiezinak dira.

Natura gizakiarentzat eredu dela diozue.

Eredu ekologikoa gizarte eredu egokia litzakeela zioen nire aitak. Sistema ekologikoak egonkorragoak dira aniztasuna dutenean, osagarritasun-harremanek osatzen dituztenean. Gizakien sistemetarako ere egokia da eredu hori, hobeto funtzionatzen dute. Aniztasunean batasuna: jendearen askotariko dohain eta beharrak elkarrekin jokatzen hasten direnean oreka sortzen da.

Printzipio horiek gizartera eramatea proposatzen duzue. Nola?

Politika garden eta ez hierarkikoak garatu behar ditugu, eta printzipio horiek ere ekologiari datoz. Gizartearen paradigmatik ezin du izan ekonomikoa. Zein da gizakiaren ondasun nagusia? Ziur ez

"Boterea beti egongo dela ulertu behar dugu, gakoa da nork edukiko duen. Botere guztia hartzen duen eredu sobietikoaren eta botere orori uko egiten dion eredu anarkistaren artean bada hirugarren aukera bat: Rojavan (Kurdistan), Chiapasen eta beste udalgintza mugimendu erradikal batzuetan gertatzen ari dena".

dela ustiaketa edo neurrigabeko gara-pena. Askatasuna eta sormena bultzatzen dituen gizartea behar dugu. Esaterako, jendeak lehoia izan du naturako izaki nagusitzat, gizakien hierarkiaren errepresentazioa egiten ari da, hierarkia naturalizatzen ari da, eta naturan ez dago hierarkiarik. Dena elkarrekin konektatuta dago ekosistema osasuntsuetan, eta gizartean ere hierarkia eta menperatzeak alboratu behar ditugu.

Zein lotura eduki behar du gizakiak naturarekin?

Naturarekiko harremana eraldatzeko guztiz berrantolatatu behar dugu gizartea. Egun naturarekin dugun harreman mota gure gizarteko harremanen isla besterik ez da. Nire aitak ekologia oinarri politiko gisa aldarrikatzen zuenean, ez zen mugatzen baso baten mozketa-
ren edo kutsaduraren kontra protestatza-
tera; inguruarekin dugun harremana kapitalismoak zeharkatzen du alderik alde. Berdintasunez jokatu behar dugula aldarrikatuz, ingurumenarekin ere berdintasunez jokatu behar dugula aldarrikatu zuen.

Zein ekonomia edo teknologia mota proposatzen duzue?

Ez dut uste teknologiak bere horretan balio onik edo txarrik daukanik, gizakiak modu on batean edo txar batean erabil dezake. Zertarako erabiliko dugu teknologia, natura eta gizakiak ustiatzeko ala gure bizitzak hobetzeko? Bestalde, ezinbestekoa da ekonomia morala, lur-
raren eta energiaren erabilera ekologikoan oinarritutakoa. Baina ekonomia hori lortzeko gizarte morala eduki behar da, eta horretarako ezinbestekoa da per-
tsonak bere komunitateko erabakietan parte-hartzaile aktiboak izatea. Ekono-
mia mota hori ezinbestekoa da udalgin-
tza edo komunagintza libertarioan.

Gizarte antolaketa eredu zehatz bat proposatzen duzue?

Boterea beti egongo dela ulertu behar dugu, baina gakoa da botere hori nork edu-
kiko duen. Goi-mandatarien bulegoetan egongo da boterea, nahiz eta haiek esan aurrerakoia-
k direla? Erantzun bakarra da boterea berriz ere maila lokalera ekartzea. Botere guztia hartzen duen eredu sobie-
tikoaren eta botere orori uko egiten dion

eredu anarkistaren artean bada hiruga-
rren aukera bat. Hori da Rojavan (Kurdis-
tan), Chiapasen eta beste udalgintza mugi-
mendu erradikal batzuetan gertatzen ari
dena. Maila lokaleko proiektuak abiaraziz
jendeak beren bizitzan gaineko boterea
eskuratzen du. Ezinbestekoa da etorkizun
demokratikoago bat nahi badugu.

Ba al duzu antolaketa mota hori erabil- tzen duen adibide zehatzik?

Zirrargarria izan da Rojavan nire aita-
ren ideiak indarrean jarri dituztela ikus-
tea. Abdullah Öcalanek gidatuta garatu
dute politika hori, eta aitak eragin han-
dia eduki zuen harengan. Konfederalis-
mo demokratiko deitu duten ideologia-
ren barruan, auzo, herri eta komunitate
bakoitzak bere gobernua aukeratzen du,
eta horiek federatuz eskualdeko gober-
nua osatzen dute; federatzea oso ga-
rrantzitsua izan zen nire aitarentzat, ez
daitezen herri isolatu bilakatu. Bilkura
horietan erabaki ekonomikoak ere har-
tzen dituzte, proiektu hau martxan jarri
edo baliabide horiek erabili, ekonomia
pertsonen beharren zerbitzura jarritz.
Horixe da ekonomia morala. ■